

PATER DR. EMILE KENGEN SS.CC. (1909-1998)

Fons Heijns

In de vorige aflevering van 't Sjtiegelke (nr. 41) verscheen een artikel over de priester Joseph Reintjens uit Strabeek, met daarbij enkele foto's genomen op de dag dat hij zijn eerste H. Mis in de parochiekerk van Houthem opdroeg.

Gabriëlle Bisschoff-Schaepkens reageerde hier op.

De priester in het witte habijt op de foto's was namelijk haar heerom Emile Kengen. Deze droeg eveneens in augustus 1935 zijn eerste H. Mis op Houthem en bijna twee weken daarvoor in Broekhem, dat tot de gemeente Houthem behoorde.

Voor veel Houthemers een minder bekende oud-dorpsgenoot.

Wie was Emile Kengen?

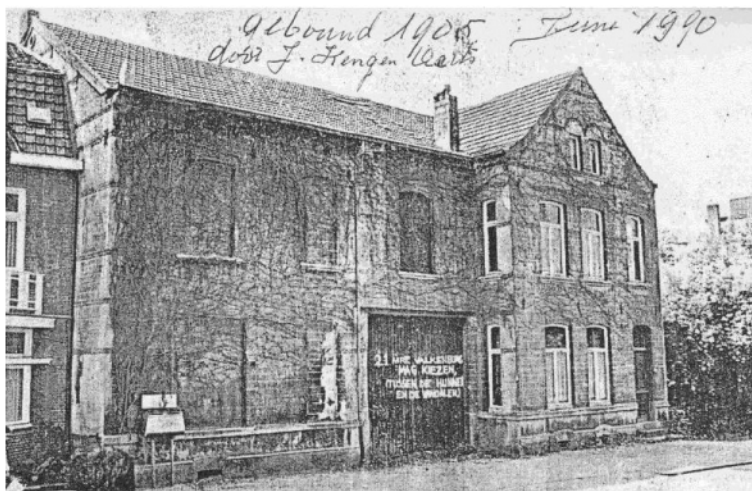

Pater Emile Kengen (1909-1998)

Gezin Kengen-Aarts

Joannes Hubertus Lodewijk Kengen, zoals zijn doopnamen luiden, werd in Houthem geboren op 2 december 1909 in de ouderlijke woning aan de groote straat (de Houthemerweg).

Zijn vader Jan Hubert (Jan) was geboortig uit Valkenburg en landbouwer van beroep. Zijn moeder Theresia (Trees) Aarts kwam eveneens uit Valkenburg. Het gezin woonde in een door hen in 1905 gebouwde woonboerderij naast hotel Prinses Juliana in Broekhem. Deze boerderij werd in 1990 afgebroken en maakte plaats voor een appartementen- en kantorencomplex. (Thans is op de begane grond van dit complex makelaardij Präpper gevestigd.)

De boerderij Kengen (foto: Widdershoven)

Het gezin kreeg 6 kinderen, die allen in Houthem werden geboren en gedoopt:

1. Maria Hubertina Agnes (Agnes) * 13-11-1906 † 05-10-2001. Zij trouwde in Houthem met de landbouwer Johannes Hubertus (Bèr) Schaepkens (1905-1988) en ging op de prachtig gelegen boerderij op de landerijen van 't Rondenbösje aan de rand van het Kloosterbos in Houthem wonen.
2. Joannes Baptist (Jan) * 22-01-1908 getrouwd met de in Bergen op Zoom geboren Michelina Theodora (Lien) Neutelings (1917-), dochter van de Liga-fabrikant Thei Neutelings, bekend van de "Koningstoel" in Geulhem. Jan studeerde af aan de TH Aken als Diplom Ingenieur, werkte enige tijd bij de Staatsmijnen, daarna was hij directeur van machinefabriek de Vuurslag in Roosendaal die bakkerij-ovens en machines produceerde o.a. de ovens voor de Liga. De fabriek lag naast de Ligafabriek. Hij overleed op 11-05-1998 te Kalmthout (B.).
3. Joannes Hubertus Lodewijk (Louis, pater Emile) * 02-12-1909 † 11-10-1998.
4. Maria Josephina Hubertina (Jo, Maria) * 05-08-1911 † 25-10-1992. Jo trouwde met de in Watergraafsmeer geboren Josephus Johannes Maria (Jos) Keune (1909-1996). Hij was laborant van beroep.
5. Maria Hubertina Virginia (Nie) * 03-07-1913 † 19-05-2011. Zij trouwde met Johannes Hubertus (Bèr) Cauberg (1911-1968) geboren in Berg en Terblijt, maar woonde bij zijn huwelijk reeds ca. 8 jaar in Broekhem. Hij was aannemer van beroep.
6. Joannes Hubertus Cornelis (Cor) * 20-05-1915 † 05-09-1987. Hij trouwde met Louise Ackermans uit Maastricht (1917-1996) en was de

laatste Kengen die de boerderij in Broekhem bewoonde. Hij was landbouwer en taxateur van beroep en enige jaren gemeenteraadslid in de gemeente Valkenburg-Houthem.

Het gezin Kengen-Aarts gefotografeerd bij gelegenheid van de priesterwijding van Louis op 28 juli 1935.

Van links naar rechts: Jo, vader Jan, Agnes, Louis, Cor, moeder Trees, Nie en Jan.

Studie- en loopbaan

Na de lagere school en de Mulo ging de jonge Louis naar de Bisschoppelijke Kweekschool in Roermond. Daar behaalde hij in 1928 de akte van bekwaamheid als onderwijzer.

In 1929 trad hij in de congregatie van de HH. Harten van Jezus en Maria aan de Cauberg in Valkenburg, waar hij nog wat aanvullende lessen volgde, waarna hij naar Ginneken vertrok voor het noviciaat. Daar legde hij in 1931 zijn geloften af. In datzelfde jaar behaalde hij de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer.

Na zijn filosofie-en theologiestudie werd hij in 1935 priester gewijd.

Priesterwijding

Na zijn priesteropleiding werd Emile Kengen, tezamen met 10 anderen in de kloosterkapel van de paters van de HH. Harten aan de Cauberg door bisschop Mgr. Lemmens op 28 juli 1935 tot priester gewijd.

De pas gewijde priesters, met in hun midden bisschop Mgr. Dr. Lemmens in juli 1935. Links bovenaan: Aemilius (Emile) Kengen. De andere paters, met hun Latijnse namen, zijn: Ludgerus Verkleij, Regionaldus Rienslag, Amandus van Berkel, Edgarus Jennekens, Arnoldus Nijssen, Theophanes Alberse, Guido Logger, Ferdinandus van Westerhoven, Constantius Bokeloh en Engelbertus van Waasbergen.

Eerste H. Mis

Doordat Broekhem een zelfstandige parochie was geworden, behoorde het gezin Kengen nu bij deze nieuwe parochie. **Emile's** geboortehuis bevond zich op loopafstand tot de nieuwe parochiekerk. Deze kerk was enkele maanden vóór zijn priesterwijding - op 27 mei 1935 - door Mgr. Lemmens geconsacreerd. In deze nieuwe kerk droeg hij op 4 augustus 1935 dan ook - onder grote belangstelling - zijn eerste H. Mis op.

De neomist werd samen met zijn ouders vanuit zijn, door de jonkheid van Broekhem versierde, ouderlijke woning naar de kerk begeleid door de schutterij van Broekhem, de fanfare St. Gerlach, het kerkbestuur en de bruidjes. Tijdens de H. Mis werd hij geassisteerd door pastoor B. Janssens, als presbyter, pater Basilius, overste van de paters van de HH. Harten als diaken en kapelaan Hannover te Houthem als subdiaken. Kapelaan Wolf uit Valkenburg hield de feestpredicatie en pastoor Janssens sprak na afloop van de H. Mis de menigte toe.

"'s Avonds heerschte weer een groote drukte rond de ouderlijke woning van den neomist. Verschillende vereenigeningen brachten een serenade aan den jongen priester.

De Kurkapel "Falcobergia", de Harmonie "Walram", het kerkelijk zangkoor en de schutterij van Broekhem, gaven bij monde van hunnen voorzitters blijk van hun medeleven op dezen blijden dag en vormden een vroolijken welluidend slot van het groote feest." Zo lezen we in de Limburger Koerier van 5 augustus.

Een plaquette op het priesterkoor in de St. Josephkerk, vervaardigd door de kunstenaar Charles Vos, herinnert aan deze feestelijke gebeurtenis.

Terracotta plaquette met kaarsenhouder in de St. Josephkerk in Broekhem t.g.v. eerste H. Mis van Emile Kengen. De tekst luidt: EMILE KENGEN S.S.C.C. - GEWYD 28-7-'35 - 1^e H. MIS BROEKHEM 4-8-'35.

In de parochiekerk van Houthem, waar hij gedoopt werd, droeg pater Emile Kengen bijna twee weken later op Maria Hemelvaart (15 augustus) zijn eerste H. Mis op.

De Limburger Koerier doet hier verslag van.

"Om half tien werd de jonge priester bij hotel Geuldal afgehaald door de fanfare St. Gerlach en de katholieke jeugdverenigeningen: KJV en KJM, en Credo Pugno en onder feestelijke muziek der fanfare ter kerke geleid.

Bij het H. Misoffer werd de neomist geassisteerd door den Zeereerw. Pater Reintjens, die zondag j.l. zijn 1e H. Mis opdroeg, als diaken, een Eerw. Ordebroeder als subdiaken en pastoor Ribbergh van Houthem als presbyter assistent.....

.... Het kerkelijk zangkoor St. Caecilia zong op verdienstelijke wijze de driestemmige missa: "Sancta Frederici" van Singenberger en na de mis de priestercantate van Elbert Franssen."

Na zijn priesterwijding

Hij kreeg meteen een benoeming als wiskundeleraar aan het Damiaan College (Kleinseminarie) te Sint Oedenrode, met studieopdracht voor natuur-, scheikunde en kosmografie. Deze acte behaalde hij in 1940. Hij studeerde verder en in januari 1946 slaagde hij voor Engels MO-A. In oktober 1949 begon hij zijn studie aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen. In juni 1953 behaalde hij het getuigschrift gymnasium-A en begin november van dat jaar doorstond hij met goed gevolg zijn kandidaatsexamen in de Engelse taal en letterkunde. Op 30 januari 1956 behaalde hij zijn doctoraal diploma.

Van 1955 tot 1958 was hij weer terug als leraar in Sint Oedenrode. Vervolgens werd hij van 1960 tot 1963 leraar en onderdirecteur aan de r.k. HBS in Goes en van 1963-1966 was hij daar directeur. Maar hier zag de zeer consciëntieuze pater Emile het niet meer zitten, omdat hij voelde dat zijn geloofshouding door de veranderingen in kerk en maatschappij daar werd ondermijnd, en hij vroeg overplaatsing aan.

In 1967 vertrok hij naar de Verenigde Staten van Amerika. Daar werd hij kapeiaan en waarnemend pastoor in La Verne (Californië) in de parochie van Holy Name of Mary Parish. Hij bleef daar enkele jaren, waarna hij van 1970 tot oktober 1973 pastoor werd in Great-Missenden en Wendover in Engeland. Vervolgens werd hij rector van de zusters van het Convent of Marie Réparatrice te Elie in Schotland.

Intussen bezocht hij bibliotheken, want hij wilde zijn proefschrift afmaken. In 1979 keerde hij terug naar Nederland waar hij zich in Nuland vestigde en in dat jaar promoveerde tot doctor in de Letteren.

Promotie

Op 27 juni 1979 promoveerde pater Emile Kengen op 69-jarige leeftijd aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen tot doctor in de letteren. Zijn bijna 450 pagina's tellende proefschrift droeg de titel "Memoriale Credencium: A Late Middle English Manual of Theology for Lay People". Het is een standaard werk geworden over de Engelse literaire geschiedenis in de vijftiende eeuw.

"Emile Kengen leidde een actief leven als leraar maar bovenal als priester, onder moeilijke omstandigheden" aldus zijn promotor.

Na zijn promotie

In 1980 ging hij naar Den Bosch, naar de pastorie van de HH. Harten en 2 jaar later vertrok hij naar Zuid-Afrika als rector van een jongensinternaat in Sint Pietersburg. Na een jaar keerde hij weer terug naar Den Bosch en in 1992 verhuisde hij van de pastorie naar een huisje, waar Ali van Muyen hem verzorgde tot 1994 en hij tenslotte terugkeerde naar Bavel.

Pater Emile Kengen stierf te Bavel op zondag 11 oktober 1998 en werd op 16 oktober begraven op het kloosterkerkhof. Een eenvoudige uniforme grafsteen herinnert aan deze Houthemse priester, die op latere leeftijd - hij was bijna 70 jaar - promoveerde tot doctor in de letteren.

Grafsteen op begraafplaats Zuylen te Breda

Bronnen

- Foto's, knipsels en prentjes: Gabriëlle Bisschoff-Schaepkens
- In memoriam Emile Kengen. Op 16 oktober 1998 uitgesproken door Edmund Blommaert ss.cc
- Land van Valkenburg, 15-6-1979
- Limburger Koerier, 5-8-1935 en 19-8-1935
- 't Sjtiegelke nr. 15 (juni 2001), p. 1-5
- www.online-begraafplaatsen.nl
- www.charlesvos.nl